

**Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas uzklaušīšanas
sanāksme**

par AS “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu
projektu 2021.-2022.gada regulatīvajam periodam

Protokols

Rīgā

2020.gada 26.augustā

Nr.8

Sanāksmi vada:

V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis.

Piedalījās:

V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V. Uzvārds, SIA “Enefit” pārstāvis;
V. Uzvārds, SIA “VK Terminal Services” pārstāvis;
V. Uzvārds, SIA “VK Terminal Services” pārstāvis;
V. Uzvārds, Ekonomikas ministrijas pārstāvis;
V. Uzvārds, AS “Sadales tīkls” pārstāvis;
V. Uzvārds, AS “Sadales tīkls” pārstāvis;
V. Uzvārds, AS “Sadales tīkls” pārstāve;
V. Uzvārds, AS “Sadales tīkls” pārstāvis;
V. Uzvārds, AS “Latvenergo” pārstāvis.

Uzaicinātie:

V. Uzvārds, AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis;
V. Uzvārds, AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve;
V. Uzvārds, AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve.

Protokolē:

V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis.

Sanāksme sākas plkst. 10.00.

Darba kārtība:

1. Informācija par uzklauššanas sanāksmes norises kārtību.
2. Komersanta informācija par elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projektu 2021.-2022.gada regulatīvajam periodam.
3. Uzklauššanas sanāksmes dalībnieku jautājumi un priekšlikumi par AS "Augstsprieguma tīkls" elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projektu 2021.-2022.gada regulatīvajam periodam, kā arī komersanta pārstāvju atbildes un komentāri.

1. Informācija par uzklauššanas sanāksmes norises kārtību.

Regulatora pārstāvis informē klātesošos uzklauššanas sanāksmes dalībniekus par sanāksmes mērķi un norises kārtību, par elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projekta izvērtēšanas un apstiprināšanas laiku un kārtību, kā arī par priekšlikumu iesniegšanas kārtību.

Regulatora pārstāvis sniedz informāciju par regulēto pakalpojumu un aicina akciju sabiedrības "Augstsprieguma tīkls" (turpmāk – AS "Augstsprieguma tīkls") pārstāvjus iepazīstināt uzklauššanas sanāksmes dalībniekus ar informāciju par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā (turpmāk – Regulators) iesniegto elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projektu 2021.-2022.gada regulatīvajam periodam (turpmāk – Tarifu projekts).

2. Komersanta skaidrojums par Tarifu projektu.

AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāve iepazīstina sanāksmes dalībniekus ar Regulatorā iesniegto Tarifu projektu un sniedz īsu prezentāciju par Tarifu projektu. AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāve norāda, ka kopš 2012.gada, kad AS "Augstsprieguma tīkls" tika nodalīta no akciju sabiedrības "Latvenergo" (turpmāk – AS "Latvenergo") elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi ir mainīti trīs reizes – 2012., 2015. un 2017.gadā. 2015. un 2017.gadā elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi tika samazināti. AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāve norāda, ka līdz šim bija spēkā Regulatora lēmums ar kuru AS "Augstsprieguma tīkls" bija atļauts daļu no elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksām segt no pārslodzes ieņēmumiem. Tādējādi līdz šim elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksas daļēji tika segtas no lietotāju maksājumiem un daļēji no pārslodzes ieņēmumiem. Atbilstoši Eiropas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoru tīkla (turpmāk – ENTSO-E) pētījumam šobrīd elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi Latvijā ir zem vidējā ENTSO-E dalībvalstu līmeņa.

AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāve norāda, ka Tarifu projekts Regulatorā iesniegts, ņemot vērā izmaiņas Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu

aprēķināšanas metodikā (turpmāk – Metodika). Kā būtiskākos jauninājumus Metodikā AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve min tarifa ieviešanu par jaudas uzturēšanu elektroenerģijas ražotājiem no 2021.gada, noteikumu, ka pārslodzes ieņēmumi no 2021.gada var tikt izmantoti tikai jaunu aktīvu iegādes vai izveides finansēšanai, kā arī tarifa struktūras izmaiņas, kas paredz, ka turpmāk proporcionāli lielāka elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu daļa tiks attiecināta uz jaudas uzturēšanas pakalpojumu. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve norāda, ka atbilstoši Regulatorā 2020.gada 31.jūlijā iesniegtajam Tarifu projektam jauno elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu spēkā stāšanās ir paredzēta no 2021.gada 1.janvāra. Kopējās izmaksas Tarifu projektā ir paredzētas par 2% zemākas nekā spēkā esošo elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķinā, tomēr, ņemot vērā, ka no 2021.gada pārslodzes ieņēmumi nevarēs tikt izmantoti elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu segšanai, kopējās uz elektroenerģijas pārvades sistēmas lietotājiem attiecinātās izmaksas pieaug par 8% salīdzinot ar spēkā esošo elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķinā iekļautajām izmaksām. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve uzsver, ka minētie aprēķini veikti par 2020.gada 31.jūlijā iesniegto Tarifu projektu. Ņemot vērā Regulatora 2020.gada 20.augusta lēmumu par kapitāla atdeves likmi elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoriem, kura piemērojama tarifiem, kas stājas spēkā 2021.gadā, AS “Augstsprieguma tīkls” veiks Tarifu projekta pārrēķinu un paredzams, ka elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi samazināsies visiem elektroenerģijas pārvades sistēmai pieslēgtajiem elektroenerģijas lietotājiem.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve norāda, ka elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojuma tarifs veido aptuveni 25% no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojuma tarifa un elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifs kopējās mājssaimniecības izmaksās par elektroenerģiju veido aptuveni 10%. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve informē, ka atbilstoši veiktajiem aprēķiniem par 2020.gada 31.jūlijā Regulatorā iesniegto Tarifu projektu, bija paredzēts, ka lietotājiem elektroenerģijas pārvades tarifs tiktu samazināts par vidēji 45%, savukārt tarifs par jaudas uzturēšanu pieaugtu vidēji par 30%. Līdz ar to bija paredzēts, ka elektroenerģijas pārvades sistēmas lietotājiem, kuru pieslēgumu noslodze ir lielāka par 20%, kopējās izmaksas par elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumiem samazinātos, akciju sabiedrības “Sadale tīkls” (turpmāk – AS “Sadale tīkls”) izmaksas par elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumiem palielinātos par aptuveni 3%, kas savukārt palielinātu mājssaimniecību kopējās izmaksas par elektroenerģiju par mazāk kā vienu procentu. Aprēķins veikts pirms Regulatora lēmuma par kapitāla atdeves likmes izmaiņām. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve norāda, ka, ņemot vērā kapitāla atdeves likmes izmaiņas, ir paredzams, ka Tarifu projektā iekļautās izmaksas samazināsies par 2,8 milj.EUR, līdz ar to AS “Sadale tīkls” kopējās izmaksas par elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumiem samazināsies, un iepriekš prognozētā pieauguma vietā būs izmaksu samazinājums, kas pozitīvi ietekmēs arī mājssaimniecības.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve informē sanāksmes dalībniekus par AS “Augstsprieguma tīkls” plānotajiem efektivitātes pasākumiem 2020.-2024.gadam. Līdz 2020.gada beigām tiek plānots pabeigt elektroenerģijas pārvades īpašnieces – akciju

sabiedrības “Latvijas elektriskie tīkli” (turpmāk – AS “Latvijas elektriskie tīkli”) – reorganizāciju, to pievienojot AS “Augstsprieguma tīkls”, kā rezultāta ir paredzams Tarifu projektā iekļauto administratīvo izmaksu samazinājums par aptuveni 1 milj.EUR. Tāpat AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve norāda, ka līdz 2023.gada beigām plānots optimizēt līdz 5% no pašreizējā darbinieku skaita, kas laika periodā no 2020.-2024.gadam paredz ekonomisko ieguvumu 1,2 milj.EUR apmērā.

Regulatora pārstāvis pateicas par prezentāciju un lūdz skaidrot vai viss izmaksu samazinājums Tarifu projektā, kas ir paredzēts no Regulatora jaunās apstiprinātās kapitāla atdeves likmes, tiks attiecināts uz elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu par jaudas uzturēšanas pakalpojumu.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve apstiprina, ka viss izmaksu samazinājums Tarifu projektā, kas ir paredzēts no Regulatora jaunās apstiprinātās kapitāla atdeves likmes, tiks attiecināts uz aprēķinu par elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu par jaudas uzturēšanas pakalpojumu.

Regulatora pārstāvis jautā vai efektivitātes plāns, kura noslēgums ir plānots 2024.gadā, ir attiecināts arī uz Tarifu projekta aprēķinu, ņemot vērā, ka Tarifu projekta aprēķins ir iesniegts 2021.-2022.gada regulatīvajam periodam.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve informē, ka Tarifu projektā izmaksu samazinājuma veidā iekļauta tā efektivitātes plāna daļa, kas ir panākama līdz 2022.gada beigām.

Regulatora pārstāvis dod vārdu uzklausišanas sanāksmes dalībniekiem, lai sniegtu savus komentārus, jautājumus vai priekšlikumus par Tarifu projektu.

3. Uzklausišanas sanāksmes dalībnieku komentāri, jautājumi un priekšlikumi par Tarifu projektu un komersanta pārstāvju atbildes un komentāri.

Ekonomikas ministrijas pārstāvis norāda, ka Ekonomikas ministrijas ieskatā Metodika līdz galam neatbilst valsts enerģētikas politikai, līdz ar to Ekonomikas ministrija nevar atbalstīt Tarifu projektu, kas sagatavots balstoties uz Metodiku. Ekonomikas ministrijas pārstāvis norāda, ka Ekonomikas ministrija ir iepazinusies ar Tarifu projekta publiskojamā daļā iekļauto efektivitātes pasākumu plānu, kam Ekonomikas ministrijas ieskatā būtu jābūt ambiciozākam un efektivitātes ieguvumi Tarifu projektā varētu būt lielāki.

Regulatora pārstāvis norāda, ka no Regulatora puses vēl detalizēti tiks vērtēti Tarifu projektā iekļautie efektivitātes pasākumi un ar AS “Augstsprieguma tīkls” tiks diskutēts par iespējām efektivitātes pasākumus pastiprināt.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka no AS “Augstsprieguma puses” tiek darīts viss, lai efektivitātes rādītājus uzlabotu un AS “Augstsprieguma tīkls” ir gatavs vērtēt visas iespējas, kas sekmētu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu samazinājumu.

AS “Sadales tīkls” pārstāvis norāda, ka pirms lielākas elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojuma izmaksu daļas attiecināšanas uz jaudas uzturēšanas pakalpojumu būtu jābūt radītai iespējai lietotājiem norēķināties par faktiski nepieciešamo jaudu un būtu jābūt iespējai atteikties no liekajām jaudām. AS “Sadales tīkls” pārstāvis norāda, ka vēsturiski uzstādītās 110kV transformatoru jaudas ir vismaz divas reizes lielākas nekā AS “Sadales tīkls” faktiski nepieciešamās jaudas. Vēsturiski uzstādīto un šobrīd lieko 110kV transformatoru jaudu ņemšana vērā tarifa aprēķinā un attiecināšana uz lietotājiem radot bažas, ka proporcionāli lielākas pārvades sistēmas jaudas uzturēšanas izmaksas tiks pārlīktas uz AS “Sadales tīkls”.

AS “Sadales tīkls” pārstāvis akcentē, ka šobrīd vēsturiski AS “Sadales tīkls” vajadzībām uzstādītie 110kV transformatori tiek izmantoti visu elektroenerģijas pārvades sistēmas lietotāju apgādei, jo pašreiz elektroenerģija tiek ne tikai nodota uz leju elektroenerģijas sadales sistēmā, bet arī no elektroenerģijas sadales sistēmas tiek pārvadīta uz elektroenerģijas pārvades sistēmu. Ņemot vērā minēto, AS “Sadales tīkls” pārstāvis norāda, ka nepieciešams vienots elektroenerģijas pārvades sistēmas tarifs un vienlīdzīga pārvades sistēmas lietotāju iesaiste elektroenerģijas pārvades sistēmas jaudu uzturēšanā.

AS “Sadales tīkls” pārstāvis norāda, ka AS “Sadales tīkls” ieskatā Tarifu projektā paredzētais divu gadu regulatīvais periods ir par īsu un elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu regulatīvajam būtu jāsakrīt ar elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu regulatīvo periodu. Papildus AS “Sadales tīkls” pārstāvis norāda, ka AS “Augstsprieguma tīkls” efektivitātes pasākumiem būtu jābūt ambiciozākiem, jo no Tarifu projekta redzams, ka kopējās ekspluatācijas izmaksās ir pieaugums.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka 110kV transformatoru uzstādītās jaudas ir vēsturiski veidojusies problēma un vienmēr, kad AS “Augstsprieguma tīkls” maina transformatorus 110kV apakšstacijās, tā saņem akceptu no AS “Sadales tīkls” par no jauna uzstādīto transformatoru nepieciešamo jaudu.

Attiecībā uz AS “Sadales tīkls” priekšlikumu par abu sistēmas operatoru regulatīvo periodu vienādošanu AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka šobrīd divu gadu regulatīvais periods nepieciešams sakarā ar AS “Augstsprieguma tīkls” pārejas periodu, kura laikā AS “Augstsprieguma tīkls” savā īpašumā pārņem elektroenerģijas pārvades sistēmas aktīvus, un, kas rada izmaiņas AS “Augstsprieguma tīkls” izmaksās. Līdz ar to AS “Augstsprieguma tīkls” nepieciešams laiks, lai novērtētu restrukturizācijas radītās izmaiņas un nostabilizētu uzņēmuma darbību.

Regulatora pārstāvis norāda, ka skatoties uz izmaksu ietaupījumu, kāds iegūts apvienojot AS “Augstsprieguma tīkls” ar AS “Latvijas elektriskie tīkli” rodas jautājums, vai ir vērtēts potenciālais izmaksu ietaupījums, kādu varētu gūt, ja tiktu apvienots AS “Augstsprieguma tīkls” ar AS “Sadales tīkls” un vai šāds jautājums kādreiz ir bijis vai pārredzamā nākotnē būs abu uzņēmumu kapitāldaļu turētāju dienaskārtībā. Regulatora pārstāvis lūdz informēt vai AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvji šādu ideju ir iniciējuši uzņēmuma kapitāldaļu turētājam.

Papildus Regulatora pārstāvis lūdz sniegt viedokli un informāciju vai ir vērtēta iespēja elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojuma tarifa mainīgās daļas komponenti - elektroenerģijas pārvades maksu diferencēt atkarībā no diennakts laika un to piesaistīt elektroenerģijas tā brīža biržas cenai, ņemot vērā, ka pārvades sistēmas pakalpojumu tarifa mainīgās daļas komponente sedz AS “Augstsprieguma tīkls” zudumu izmaksas.

Regulatora pārstāvis dod vārdu Ekonomikas ministrijas pārstāvim kā enerģētikas politikas veidotājam un AS “Sadales tīkls” kapitāldaļu turētājam, lai sniegtu viedokli par jautājumu, vai ir vērtēta AS “Augstsprieguma tīkls” un AS “Sadales tīkls” iespējamā apvienošana.

Ekonomikas ministrijas pārstāvis norāda, ka Ekonomikas ministrijai šobrīd šāds jautājums nav dienaskārtībā, bet Ekonomikas ministrija nevar izslēgt, ka nākotnē šāds jautājums varētu tikt vērtēts.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis sniedz komentāru attiecībā uz Regulatora pārstāvja jautājumu par elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifa mainīgās daļas komponentes - elektroenerģijas pārvades maksas diferencēšanu atkarībā no diennakts laika un tās piesaistes elektroenerģijas biržas cenai, norādot, ka šobrīd elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifa mainīgās daļas attiecība pret fiksētās daļas attiecību ir salīdzinoši maza, līdz ar to elektroenerģijas pārvades sistēmas lietotāju potenciālais ieguvums no mainīgās daļas diferencēšanas atkarībā no diennakts laika varētu būt pārāk mazs, lai elektroenerģijas pārvades sistēmas lietotājus stimulētu vairāk elektroenerģijas patērēt stundās, kad elektroenerģijas biržas cena ir zema. Vienlaikus AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka tehniski šāds risinājums ir iespējams, tādēļ, ja tiek nolemts darboties šādā virzienā, tad AS “Augstsprieguma tīkls” šādu risinājumu var realizēt.

AS “Latvenergo” pārstāvis norāda, ka AS “Augstsprieguma tīkls” prezentācijas laikā nekas netika minēts par to, kādu ietekmi Tarifu projekts paredz uz esošajiem elektroenerģijas ražotājiem un potenciālajiem elektroenerģijas ražotājiem. AS “Latvenergo” pārstāvis uzsver, ka viņiem kā elektroenerģijas ražotājiem elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojums kļūs būtiski dārgāks un tas pasliktina uzņēmuma konkurētspēju salīdzinājuma ar citu Baltijas valstu elektroenerģijas ražotājiem, kas nemaksā elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu par elektroenerģijas pārvades jaudas uzturēšanu. AS “Latvenergo” pārstāvis uzdod jautājumu, vai elektroenerģijas ražotāju tarifa ieviešana kaut kādā veidā uzlabos elektroenerģijas ražotāju saņemtā pārvades pakalpojuma kvalitāti, vai elektroenerģijas ražotāju tarifs ir tikai elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu pārdales mehānisms starp pārvades sistēmas lietotājiem.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis informē, ka līdz 2021.gadam tiks pabeigts projekts “Latvijas-Igaunijas trešā starpsavienojuma izbūve”, kas tieši ietekmē arī AS “Latvenergo” elektroenerģijas ražotnes un paaugstinās AS “Latvenergo” kā elektroenerģijas ražotāja saņemtā elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu kvalitāti.

Regulatora pārstāvis atgādina, ka pirms Metodikas pieņemšanas ar elektroenerģijas ražotājiem notika plašas diskusijas par tarifa elektroenerģijas ražotājiem ieviešanu,

kuru laikā Regulators sniedza plašu argumentu klāstu elektroenerģijas ražotāju tarifa nepieciešamībai.

AS “Latvenergo” pārstāvis lūdz precizēt vai kapitāla atdeves likmes izmaiņas, kuru rezultātā AS “Augstsprieguma tīkls” veiks Tarifu projekta pārrēķinu, ietekmēs arī elektroenerģijas ražotāju tarifu.

Regulatora pārstāvis norāda, ka atbilstoši Metodikai elektroenerģijas ražotāju tarifs ir balstīts uz Eiropas Komisijas noteikto regulējumu, līdz ar to elektroenerģijas ražotāju tarifa samazinājums no Tarifu projekta aprēķinos iekļautās kapitāla atdeves likmes samazinājuma nav plānots.

AS “Latvenergo” pārstāvis lūdz skaidrot, kādi bija argumenti neļaut pārslodzes ieņēmumus arī turpmāk daļēji attiecināt uz elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojuma tarifa samazināšanu, un atļaut tos izmantot tikai jaunu aktīvu iegādes vai izveides finansēšanai, ņemot vērā apstākli, ka šobrīd Regulatora aprēķinātā kapitāla atdeves likme ir tik zema.

Regulatora pārstāve norāda, ka, lai arī šobrīd kapitāla atdeves likme ir zema, nav pamata uzskatīt, ka tāda tā būs vienmēr. Tāpat Regulatora pārstāve norāda, ka ir jāņem vērā tas, ka pārslodzes ieņēmumu attiecināšana uz jaunu aktīvu iegādes vai izveides finansēšanu ir ilgtermiņa ieguvums un pēc Regulatora aplēses šādas pieejas summārais lietotāju ieguvums ilgākā laika periodā vairākkārt pārsniedz to ieguvumu, ko lietotāji iegūst pārslodzes ieņēmumus attiecinot uz īstermiņa elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu samazināšanu. Vienlaikus pārslodzes ieņēmumi ar katru gadu samazinās un tuvākajā laikā ir sagaidāmas būtiskas investīcijas elektroenerģijas pārvades sistēmā.

Regulatora pārstāvis aicina iepriekš diskusijas laikā izteiktos viedokļus Regulatoram nosūtīt arī elektroniski.

Regulatora pārstāvis pateicas klātesošajiem par pieslēgšanos uzklauššanas sanāksmei un slēdz uzklauššanas sanāksmi.

Uzklauššanas sanāksmi slēdz plkst. 11.20.

Uzklauššanas sanāksmes vadītājs

V. Uzvārds

Protokolētājs

V. Uzvārds